

Nr 8

Utlåtande i anledning av väckt motion om regler angående skyldighet för förvaltningsmyndighet att motivera sina beslut.

Första lagutskottet har behandlat en i andra kammaren väckt motion, nr 61, av herrar *Nyberg* och *Braconier*. I motionen hemställes, att riksdagen — eventuellt i samband med granskningen av justitieombudsmannens ämbetsförvaltning under år 1960 — ville i skrivelse till Kungl. Maj:t hemställa, att Kungl. Maj:t måtte så snart som möjligt för riksdagen framlägga förslag till lag med regler om en allmän skyldighet för förvaltningsmyndighet att motivera sina beslut.

I motionen återopas en av justitieombudsmannen den 23 december 1960 till Konungen avlåten framställning med förslag till partiell reform inom ramen för gällande förvaltningsförfarande i syfte att vinna ökat administrativt rättsskydd genom införande av en allmän regel om principiell skyldighet för förvaltningsmyndigheter att i sina beslut angiva de skäl, å vilka besluten grundas (justitieombudsmannens ämbetsberättelse 1961, s. 448 ff).

Beträffande skälen för motionärernas hemställan får utskottet hänvisa till motionen.

Utskottet. Till skillnad från vad som gäller för domstolarna saknas beträffande förvaltningsmyndigheterna gemensamma bestämmelser rörande motivering av beslut liksom i fråga om handläggningsförfarandet i övrigt. I den omfattande speciallagstiftning, som reglerar förvaltningsmyndigheternas verksamhet, finnes icke heller annat än i viss begränsad utsträckning bestämmelser av ifrågavarande natur. Föreskrift rörande motivering av förvaltningsmyndighets beslut saknas sålunda icke blott i fråga om beslut i ärenden, som kan anses vara av mindre vikt, utan även beträffande ärenden av mycket ingripande beskaffenhet för den enskilde. Även om flertalet av de många administrativa författningarna icke innehåller föreskrifter om motivering av beslut, har likväl bestämmelser härom upptagits i icke så få författningar. Dessa spänner över vitt skilda delar av förvaltningen och är av såväl äldre som yngre datum. De avser ej blott beslut av ingripande beskaffenhet för den enskilde utan även beslut i tämligen perifera frågor.

I framställningen till Konungen den 23 december 1960 hävdar och utvecklar justitieombudsmannen sin uppfattning att tungt vägande skäl från rättsäkerhetssynpunkt talar för införande av en allmän regel om besluts-

motivering inom förvaltningen. Justitieombudsmannen anför att en sådan regel synes kunna och böra givas en enkel och generell avfattning i huvudsak överensstämmande med rättegångsbalkens motsvarande föreskrifter. Enligt denna regel — som icke bör ha avseende å beslut rörande tillämpning av kommunallagen — skulle följaktligen skyldighet föreligga för förvaltningsmyndighet att, om ärendets beskaffenhet fordrar det, i beslutet angiva de skäl å vilka avgörandet grundas. Möjligen skulle kunna tillfogas, sägs det i framställningen, att uppgift därvid skall lämnas om vad myndigheten funnit utrett i fråga om omtvistade faktiska förhållanden.

Motionärerna förklarar i motionen, att de helt delar justitieombudsmannens uppfattning att frågan om motivering av förvaltningsmyndigheternas beslut är av fundamental betydelse från rättssäkerhetssynpunkt. De anser, att riksdagen bör hos Kungl. Maj:t understödja justitieombudsmannens framställning och ge till känna sin anslutning till justitieombudsmannens synpunkter. I anknytning härtill anholder de att riksdagen ville i skrivelse till Kungl. Maj:t hemställa att Kungl. Maj:t måtte så snart som möjligt för riksdagen framlägga förslag till lag med regler om en allmän skyldighet för förvaltningsmyndighet att motivera sina beslut.

Utskottet ansluter sig i princip till justitieombudsmannens uppfattning att vissa, tungt vägande skäl talar för införande av en allmän regel om beslutsmotivering inom förvaltningen. Emellertid har utskottet i justitiedepartementet inhämtat, att förberedelser pågår för tillämnad remissbehandling av det genom justitieombudsmannens ifrågavarande framställning väckta förslaget. Med hänsyn härtill synes något initiativ från riksdagens sida i det med framställningen och motionen avsedda spörsmålet icke för närvarande böra ifrågakomma.

På grund härav får utskottet hemställa,

att förevarande motion, II: 61, icke måtte föranleda någon riksdagens åtgärd.

Stockholm den 14 februari 1961

På första lagutskottets vägnar:
INGRID GÄRDE WIDEMAR

Vid detta ärendes behandling har närvarit
från första kammaren: herrar Ahlkvist, Branting, Ferdinand Nilsson, Alexanderson, Erik Svedberg, fröken Mattson, herrar Arvidson och Hilding;
från andra kammaren: fru Gärde Widemar, herr Landgren, fru Boman, herrar Svensson i Vä, Ekström i Björkvik, Jacobsson i Sala och fröken Bergegren.